

Fornyelsen må komme fra arbeiderbevegelsen

Taler

Haakon Lie

Omstendigheter

AUFs Landsmøte

1 Det høres ut som den rene selvmotsigelsen, når jeg begynner dette foredraget med å slå fast at vi står ovenfor et vanskelig valg, til tross for at det utvilsomt har skjedd et politisk omslag siden det norske folk sist gikk til urnene. Like fullt tror jeg påstanden er rett.

5

Valget vil bli vanskelig for Det norske Arbeiderparti fordi kommunevalget i 1963 ble et så ualminnelig godt valg for partiet. Ved alle valg etter den 2.

verdenskrig har det vært en regelmessig tilbakegang i Arbeiderpartiets stemmetall fra et stortingsvalg til det etterfølgende kommunevalg. I

10 alminnelighet har tilbakegangen ligget mellom 130 og 140.000 stemmer.

Årsaken til tilbakegangen er at frammøteprosenten ved et stortingsvalg normalt ligger på om lag 80 %, mens det ved et kommunevalg er noe over 70 %. Denne nedgangen i frammøtet skyldes først og fremst at Arbeiderpartiets velgere har en tendens til å sitte hjemme ved kommunevalgene. De fanger ikke denne

15 interessen som stortingsvalgene gjør.

I 1963 var situasjonen en annen. Kings Bay-debatten, dannelsen og fellingen av regjeringen Lyng gjorde at det hele sommeren 1963 hersket politisk

høyspenning, og at valget ble et riksgvalg - et valg mellom regjeringen Lyng og

20 regjeringen Gerhardsen. I denne situasjonen mobiliserte Arbeiderpartiets velgere som til et stortingsvalg. Istedenfor å gå tilbake med 130 - 140.000

stemmer fra stortingsvalget i 1961, økte Arbeiderpartiet sitt stemmetall med

10.000. Partiet har aldri vunnet en så stor seier - og det er med dette helt

ekstraordinære riksgvalget at alle sammenlikninger vil bli gjort når stemmene for

25 kommunevalgene telles opp den 25. og 26. september. Det vil bli et vanskelig

valg. La oss være klar over det. Kommunevalget i 1963 ble et regjeringsvalg. Det ble også stortingsvalget i 1965, men nå med et valgresultat som for oss ga

motsatt fortegn. Fire borgelige partier og SF mobiliserte for et regjeringsskifte.
30 Og de oppnådde hva de var ute etter. Vi økte vårt stemmetall med 23.000 i forhold til stortingsvalget i 1961, men vi gikk tilbake prosentvis, fordi frammøteprosenten fikk opp fra 81 til 85. De borgelige partiers reserver og SFs proteststemmer kom ut og drev oss tilbake. Felleslister og kryssing av partigrensene gjorde at mandattapet ble større en ventet. De borgerlige partiene
35 fikk et flertall på 10 i Stortinget, på tross av at de var et mindretall blant velgerne.

Det er atskillig å lære av valgkampen 1965. Den ble helt konsentrert om "de nære ting", men på de områdene hvor Arbeiderpartiet sto utsatt for hugg. Vi har
40 siden 1933 vunnet våre valgseire på et program for full sysselsetting og sosial trygghet og rettferd. Denne problemstillingen forsvant i valgkampen i 1965. Folk hadde så lenge levd med den fulle sysselsettingen at de tok den for en selvfølge: Alle partier sa de ville sikre den. Alle partier sa de ville gå inn for folkepensjon. Det ble ingen valgkamp på det området hvor vi sto sterkt.
45 Valgkampen kom til å dreie seg svikt i statsadministrasjonen (jernverk, koksverk, Kings Bay), prisstigning, boligmangel og skatteprogresjon. Senterpartiet angrep også, fordi vi ville føre en distriktspolitikk som ville "avfolke" bygdene.

50 Forut for valget i 1965 ble vi liggende på defensiven - klemte fra to kanter av seks partier som alle hevdet at de godtok vår velferdspolitikk. De skulle føre den videre, mer effektivt, sa de.

Det er i en valgkamp hvor de politiske skillelinjene viskes ut, at strømningene
55 for "forandring" og "fornyelse" slår gjennom. "La oss prøve andre partier og andre menn. Vi risikerer jo intet ved det".

Det er ikke vanskelig å peke på hvor Arbeiderpartiet fikk sitt største tilbakeslag. Det var i tettbebyggelsen - på industriplasser, i forsteder og byer. Der er den
60 prosentvise tilbakegangen helt påtakelig, og størst er den blant funksjonærene, som i overveiende grad har sluttet opp om H og V. Men det er også en svikt blant industriarbeidere - særlig de bedre betalte - og blant annet her er det SF har hentet velgere.

65 Kommunevalgene i Sverige i september 1966 viser samme tendens. Det er funksjonærene som kom til sosialdemokratiet under kampen om

folkepensjonen, som nå går til Folkpartiet og Centerpartiet. Industriarbeidere går til Kommunistpartiet. Av de som forlater Sosialdemokratene, går 2/3 til de
70 borgerlige partiene, 1/3 til kommunistene.

Riksdagsvalget i Danmark førte også til et tilbakeslag for sosialdemokratiet. Det kom i første rekke i tettbebyggelsen, og det var "boligforliket" som første til
75 seieren for SF. De borgerlige partiene gikk tilbake prosentvis. Igjen var det en mobilisering mot sosialdemokratiet som fant sted. Frammøteprosenten gikk opp i 90.

Det er ikke vanskelig å forklare tilbakeslaget for sosialdemokratiet i
80 tettbebyggelsen i Danmark, Sverige og Norge. I samfunn med så rask vekst og omdanning som de skandinaviske vil det oppstå nye sosiale problemer. Gjennom konsentrasjonen av flere og flere mennesker i få områder oppstår mangel på boliger, skoler og tumleplasser. Folk med store forventninger opplever store skuffelser når de kommer inn i bysamfunnet. Resultatet er vantrivsel som
85 nå vender seg mot dem som sitter med regjeringen i sine hender. Hvem ellers skulle den vende seg mot? Særlig når de som styrer, har sittet ved tøylene i 30 år. Hvem takker for det som er gjort? Særlig når 4/5 av pressen hører på [og bidrar] til misnøyen, og 3/4 av sendetiden i radio og fjernsyn under de politiske debattene står til disposisjon for regjeringspartiets motstandere. Det siste ble det
90 utslagsgivende. Arbeiderpartiet tapte i 1965 valgkampen i fjernsyn og radio.

Nå går vi inn i en valgkamp hvor utgangstillingen er den motsatte av hva den var i 1965. Nå er det vi som skal hamre, og de andre som skal hamres. Nå skal de borgerlige partiene få møte sine egne ord og løfter. De ble avgitt for snaue to år
95 siden. Vi husker dem. Intet er glemt. Intet er gjemt. De angrep oss for prisstigning og lovet en krympefri lønningspose. Høyre og Venstre ledet i dette kappløpet. Jeg skal ikke være ondskapsfull og sitere store ord og løfter. La meg bare slå fast at fra regjeringen Borten tok over i oktober 1965 til januar 1967 har leveomkostningsindeksen gått opp fra 122.6 til 129.0, d.v.s. med 6,4 poeng. Alle
100 vet vi at der stanser det ikke.

1.april får lavlønnsgruppene sine innebygde tillegg. 15. april går indeksen over den røde strek. Over hele linjen gis 25 øre i tillegg i timen. Vi kommer til å
105 merke begge deler på prisindeksen.

110 Samtidig skal jordbruket ha "kompensasjon" for sin prisstigning. 75 millioner skal overføres til jordbruket - trolig i form av høyere priser.

1. juli får jordbruket et nytt tillegg på 47.5 millioner kroner. Enda et tillegg skal jordbruket ha - før økte produksjonskostnader. Nationen (for 4/3 -67) rekner med at jordbruket i sommer skal ha et inntekstillegg på 120 - 140 mill. Skal alt
115 tas i høyere matpriser?

Vi ser alle prisspiralene heve seg - oppover og oppover. Jeg sa at det var H og V som hadde ledet i prispropagandaløppen. De hadde en god sekundant i den mann som nå sitter som prisminister. Om han kan man trygt si at han skrev mot
120 bedre viten, da han satt som redaktør i Nationen. Om noen ligger i den politiske grav han selv har gravd, så er det herr Vårvik.

De borgelige politikere lovet prisstabilitet. Og økt sparing og en bedre balanse i utenriksøkonomien. I fjor gikk den private sparingen ned med 900 mill. Mens
125 underskuddet på handelsbalansen ble mer en fordoblet. Det vil det bli i 1967 også.

De lovet flere boliger, og "alltid foran" var boligministeren Helge Seip. 40.000 boliger om året lød budet på. Og det var de velgerne som beit på. Seip kom på
130 Stortinget takket vært et program for forsert boligbygging. Men hva med programmet? Det blir ikke bygd 160.000 boliger mellom 1966 og 1970. I fjor nådde vi opp i 28.850. I år når vi kanskje opp i godt og vel 31.000. Seip må da bygge en 50.000 boliger i hvert av de to etterfølgende år hvis han skal fylle sine løfteprogram. Det er like umulig som det er å drikke spiker.

135 De borgerlige politikerne lovte skattelettelser, og enda flere gikk på den kroken. Det er vel noe av den skjebnens ironi at aldri har skattetrykket økt sterkere en i 1966. For å sitere fra "Økonomisk Utsyn": "De samlede inntektsoverføringer i 1966 fra publikum til den offentlige forvaltning er anslått til 19.756 mill.
140 kroner. Dette er en økning på 1812 mill. kroner eller 10.1 prosent i forhold til foregående år". Det er bare ett år i vår nyere historie at skattene utgjorde en større andel av nasjonalinntekten enn i det første året under statsminister Borten!

Den samme statsministeren sa i sin nyttårstale for ett år siden at nå ville man gå over fra skrivebordsarbeid til praktisk handling når det gjaldt distriktsutbyggingen. Et nytt løfte - på toppen av programmet fra 1965 om at "man ville bevare den bosettingen vi har her i landet". Bevare bosettingen vi har?

150 I forrige uke sto eksperter fra hele landet - under ledelse av Helge Seip - og fortalte oss at 170.000 nordmenn hvert år krysser kommunegrensene! Vi husker hva de sa. Løftene henger ennå i lufta og dirrer sitt løftebrudd!

Det finnes ingen - venn eller motstander - som et øyeblikk vil påstå at regjeringen Borten har innfridd løfter og forventninger. Men Arbeiderpartiet

155 kan ikke vinne fram på andres politikk om den er aldri så feilslått. Vårt eget program og vårt eget arbeid er det som i første rekke må snu den strømmen som gikk mot oss i begynnelsen av 1960-årene.

160 Det å snu en strøm betyr å ta utgangspunkt i de oppgaver velgerne venter vi skal løse. Ingen som har kontakt med virkeligheten omkring oss, er i tvil om hva de er opptatt av. De er opptatt av "de nære ting" - av arbeidsplasser - priser - lønninger - skatter - boliger - husleier - skole og utdanning - tulleplasser -

165 friluftsliv og fritidsliv. Det er problemene på disse områdene, som vi sammen må finne løsninger på. Moderne politikk er et spørsmål om praktisk arbeid. For vårt parti er det et spørsmål om hva vi har av unge og eldre som forstår dagens jordnære problemer, og som kan omsette dette i vår egen organisasjon, i fagorganisasjonen, i kommunestyre og utvalg, - folk som kan settes inn i

170 Storting og regjering og utrette noe.

Vårt parti har et ubegrenset behov for ungdom med fantasi og innsatsvilje - et parti vil aldri kunne vinne flertallets tillit ved hjelp av noen enere på toppen. Vi trenger kvinner og menn i hundrevis, vi trenger alle som ønsker og evner å gjøre

175 en innsats.

La oss - med utgangspunkt i det kommunevalget som vi står foran - drøfte de sentrale oppgavene for partiet vårt i månedene framover.

180 Et det så at det har løst sin oppgave - sin misjon - som i første omgang var ta knekken på den grå fattigdommen og det gamle klassesamfunnet? Har det

185 utspilt sin rolle nå da dets første målsetting - full sysselsetting, økonomisk vekst og en rettferdig fordeling - er blitt alle politiske partiers målsetting? Har seieren vært så fullstendig at det som en gang var kamprop, er blitt rutine?

Kanskje kan det se slik ut ved første øyekast. Men neppe ved nærmere ettersyn.
190 Det vil i morgendagens samfunn - i forandringens samfunn - bli et dypt behov for sosial og menneskelig trygghet. Det vil bli det samme behov for å skape like muligheter for alle: kravet til menneskelig solidaritet - at vi alle har et felles ansvar for alle - vil ikke bli mindre i den kompliserte verden vi går inn i. Framfor alt vil behovet for samfunnsmessig planlegging bli større og større. Men alt dette
195 har alltid vært arbeiderbevegelsens bærende ideer. Hvem vil si de er avleggs?

Det ser ut til at den industrielle revolusjon som vi er gått inn i, ikke som den første (industrialismens gjennombrudd) og den andre (rasjonaliseringens periode i 1920- og 1930- årene) vil føre til nød på grunn av massearbeidsløshet.
200 På tross av en voldsom teknisk utvikling har de industrialiserte land i etterkrigsårene langt på vei hatt full sysselsetting. Den økonomiske veksten er så sterk at vi på tross av automasjonen snart har mangel på arbeidskraft i alle vestlige land. Og lite tyder på at dette bildet vil endre seg i den nærmeste fremtiden. Hva en så lett glemmer, når en betrakter de lave ledighetstallene, er
205 de enkelte mennesker som rammes i omstillingen og som ikke kan flyttes til nye yrker og arbeidsplasser. En må ha truffet gruvearbeiderne i 60-årsalderen i Bjørkåsen gruver for å vite hva nedlegging av bedriften betød for dem. Det er tomt prat å si at de skal dra fra heimene sine og ta jobb i Mo eller på Herøya.

210 Arbeiderbevegelsens fundamentale oppgave: å beskytte den enkelte lønnstaker, vil ikke bli mindre i årene fremover, da stadige endringer i produksjonsprosessen vil føre til langt større mobilitet på arbeidsmarkedet enn tilfellet er i dag. Raske endringer i produksjon og levekår, folkeflyttingen og omflyttingen fra et yrke til et annet - alt dette betyr påkjenning for den enkelte. I denne situasjonen vil
215 oppgaven bli å lege forholdene slik til rette at de ikke fører til menneskelig vantrivsel.

Det er mer vi må stå vakt om i denne strukturomformingens tid. Nesten ikke en uke går uten at vi får meldinger om bedrifter som legges ned eller står overfor
220 trusselen om å stenge. Når du reiser i Buskerud, henger dette spørsmålet i lufta: Hva skal skje i celluloseindustrien i årene fremover? To moderne, store bedrifter - en på Ringerike og en på Hurum - ville være det rasjonelle, sies det. Ja visst,

men hva med papirarbeiderne, og hva med de vakre lokalsamfunnene vi har
225 bygd opp rundt de stygge cellulose-fabrikkene våre? Ingen kan stanse den
tekniske utvikling. Prøver vi det, skal vi betale dyrt. En distriktspolitikk for
trygging av arbeidsplasser i de gamle industrisamfunnene er nå blitt et spørsmål
om å finne erstatning for arbeidsplassene som forsvinner gjennom den
tekniske utvikling i jordbruk, fiske og skogbruk. Oppgaven er også å trygge
230 arbeidsplasser og bevare de sosiale investeringene som er gjort i skoler, boliger og
kommunikasjoner i den tettbebyggelsen vi allerede har.

Det betyr ikke at vi et eneste øyeblikk kan skyve de problemene fra oss som
folkeflyttingen reiser. I en tale på Voksenåsen nylig sa direktøren Reidar Carlsen
235 i Distriktenes utbyggingsfond "at folketallet i byene våre fra nå og fram til år
2000 vil vokse med 1.5 millioner" d.v.s. med en ny by på 50.000 innbyggere
hvert bidige år i denne 35 års perioden. Hva jeg er redd for, er at Borten-
regjeringen vil nøye seg med å registrere prognoser og tendenser. Gjør vi det -
slår vi oss til ro med at det vil gå hos oss som det har gått i andre land, så vil også
240 vi i årtier framover slite med de store folkekonsentrasjonenes forbannelser.
Ingen er i tvil om at hvis utviklinger får gå sin gang, så vil befolkningen samles i
noen begrensede områder. På 30 sekunder kan vi peke dem ut på Norges-kartet.

Moderne næringer vokser ved knoppskyting. Når et område ekspanderer og
245 trekker til seg folk, skapes nye markeder på steder som fremmer nye etableringer
og ny tilstrømming av folk og kunder. Det er snøballen som ruller og vokser. På
samme måten som snøballen smelter i utflyttingsområdene der befolkningen
tynnes ut, og markedene svinner inn.

250 Hvis privatøkonomiske omsyn skal bli bestemmende for
lokaliseringspolitikken, er slaget tapt på forhånd. Folk drar dit arbeidsplassene er
å finne. Der skolene er, og der en kan få brukt sine kunnskaper. Hvis vi ønsker
en harmonisk vekst i trivselssamfunn, må vi gjennom samfunnsmessig styring
255 lede utviklingen etter økonomiske, sosiale og trivselsmessige omsyn. Men da er
det også en bestemt grense for den privatøkonomiske disponeringen av våre
ressurser. Da er det satt gjerder opp for "kreftens frie spill".

260 På lang sikt er ingen oppgave viktigere i norsk politikk en å fremme en
samfunnsmessig planlegging og utbygging for det Norge som endrer bosetting

så raskt. Vi må planlegge, så folk fritt kan bestemme hvor de vil bo, slik at de ikke må flytte inn i overfylt områder for å finne arbeid, utdanning og sjanser. Vi
265 må planlegge de nye samfunnene fra grunnen av. Vi må vite hvor boligene og arbeidsplassens skal ligge, hvor kommunikasjonene skal løpe, hvor skolene skal reises, hvor frilufts- og tumleplassene skal få være i fred.

270 Ingen får meg til å tro at disse oppgavene kan løses uten at samfunnet - det vi si stat og kommune - på en ganske annen måte enn i dag får hand om grunnen. En fastfrysing av den private eiendomsretten til grunn vil ikke bare sinke en skikkelig planlegging av de nye samfunnene, den vil også skape en ny og skjevare inntekts- og formuesfordeling i landet. Hvis samfunnet ikke får hånd om
275 tomtearealene i utbyggingsområdene, vil vi skape en ny pengeadel. Ikke på grunn av egeninnsats, men på grunnlag av verdistigninger som skyldes samfunnets vekst og innsats.

Partier som er knyttet til eiergruppene i samfunnet, vil ikke kunne løse de
280 kjempeoppgavene vi står overfor når det gjelder utformingen av de nye byene og tettrendene. Det vil bare det partiet kunne som ikke er bundet av disse eierinteressene. Vi løser ikke tomte- og arealdisponeringen uten samfunnsmessige inngrep og styring. Uten slik styring bygger vi heller ikke boliger nok, og boliger som folk flest har råd til å bo i. Slik det nå arter seg med
285 innskudd på en 20 - 30.000 kroner og en husleie på 350 kroner måneden, tvinger vi de unge familiene over i den gamle bebyggelsen, så snart barna melder seg, og husmora ikke mer kan ha lønnet arbeid utenfor hjemmet. Et program for sosial boligbygging i ordets gamle og rette betydning må nå fram i dagen, og det er det norske Arbeiderparti som må legge det fram.

290 Ikke får vi omfanget av boligbyggingen opp, før vi er villig til å foreta en nedskjæring av annen byggevirksomhet, slik at vi kan frigjøre arbeidskraft, materialer og kapital for bygging av nye heimer. Kan hende blir det også nødvendig å skjære standarden ned for at boligene skal kunne bli billigere å bo i.
295 La oss være realister. Ingen kan få både i pose og sekk. La oss overlate til de borgerlige partiene å drive de lettvinde løfters politikk!

Det gjelder i høyeste grad for skattepolitikken hvor vi hentet oss et nederlag i 1965. Vi skal ikke love mindre skattebyrder. Vi vet at det offentlige trenger mer,
300 om uttallige fellesoppgaver skal bli løst raskt nok. Men hva vi kan love og hva vi

skal gjøre, er å finne fram til en mer rettferdig fordeling av skattene. For i dag er det to slags skatte-ytere i samfunnet. Lønnsinntakerne på den ene siden og de selvstendig næringsdrivende på den andre siden. Jeg behøver ikke å fortelle hva forskjellen består i. Vi må finne midler til å fjerne den. I det utkastet til skatteprogram som nylig ble lagt fram til drøfting i fag- og partiforeninger, tror jeg at vi har vist veien vi kan gå for å skape en mer rettferdig skatteordning.

La oss et øyeblikk vende ryggen til det mest "matnyttige", selv om det nå en gang er det velgerne er opptatt av. Vi står foran en ny forkorting av arbeidstida. En gang i 1968 er den 42,5 timer i uka. Vi skal ikke være langt inne i 1970-årene før vi har en 40 timers uke. 40 timers uke betyr 5 dagers uke, og en kort ferie hver uke! I vårt land vil det bety nye krav til frie naturgoder. Den jevne strømmen av nordmenn som søker inn i tettbebyggelsen, vil møte en enda større strøm av landsmenn på vei ut av tettgrendene - mot ei hytte eller et pensjonat, en camping- eller teltplass. En gang trodde vi at vi hadde plass nok i dette landet og mer enn det. I dag vet vi noe annet. Alt i dag ser vi skremmende hyttebyer som står der som monumenter over manglende planlegging, og hver dag opplever vi grov jobbing i tomepriser og bygelingsavgifter.

Også når det gjelder fritidsgodene, trengs samfunnsmessig planlegging i sikringa av arealer for fri ferdsel og friluftsliv, og reguleringsplaner for de områdene som skal bebygges: fredning av naturarealer som må bevares, kontroll over grunnprisnivået, slik at fritidsgodene kan bli tilgjengelige for alle. De skal ikke forbeholdes de få.

Viseren står allerede 5 minutter på 12. Eiergruppene organiserer seg. Forbrukerne står hjelpeløse, ser det ut til. De kommer i et hvert fall til å tape stort om det ikke blir satt inn politiske åtgjerder - snart. I denne forbindelsen skal vi ikke glemme at vi ikke er alene i denne verdensdelen. I hele Vest-Europa er det snart bare ståplass tilbake, og vårt land, Nord-Sverige og Finland vil om få år bli det store friluftsområdet for 300 millioner mennesker.

Trygghets- og solidaritetsideologien og planpolitikken har vært to sentrale sider ved arbeiderbevegelsens virke, to sider som har utfylt hverandre. Den tredje har vært i likhetsidealet - bestrebelsene på å gi alle like muligheter til å utvikle anlegg og evner.

Vi kan si at vi er kommet et godt stykke på denne vei. En gang var en arbeider bare en simpel arbeidsmann. Men en bonde var en bonde. Og en embetsmann var noe mer enn det. Disse skillene er i ferd ved å falle bort, og helst blant de
345 unge. Sosial vekst har gjort sitt. Skolene har gjort mer. Men enda står mye att. Enda er det slik at vi har et gymnas med snobbestatus, og et yrkesskolestell med et mindre verdig stempel. Hva vi kan frykte, er en utvikling mot nye klasseskiller basert på skolegang. Og den kan gå fort i det utdannelsessamfunnet som vi har gått inn i. Her har arbeiderbevegelsen en kjempeoppgave å fylle i utforming
350 av en skole for alle. En skole for alle, men med valgmuligheter for den enkelte.

Vi går inn i en enda raskere teknisk utvikling som vil føre til stadige endringer i arbeidsprosessene. Arbeidsplassene vil skifte karakter, og arbeidstakerne må være forberedt til å skifte arbeidsplasser som aldri før. Oppgavene blir da ikke å gi
355 arbeidstakerne - arbeiderne og funksjonærene - en innflytelse i avgjørelsesprosessen, men også å gjøre dem beredt til å greie den påkjønning som disse forandringene vil bety for den enkelte. Det vil kreve sosiale åtgjerder. Men det vil framfor alt bety at arbeidstakerne er beredt til å lære, og lære om - atter og atter. Og det er det skolene skal forberede dem til.

360 Jeg har prøvd å peke på sentrale politiske oppgaver som må finne sin løsning i de nærmeste år på det rikspolitiske og kommunalpolitiske plan. Den tiden er for lengst forbi da vi kunne trekke skiller mellom de sakene som skulle behandles i kommune, fylke eller stat. Kommunegrensene er for lengst sprengt. Det er
365 fylkesgrensene også. Samarbeid over gamle geografiske grenser er den absolutte forutsetning for en løsning på tidens sentrale oppgaver.

Folk flest, og partier flest, erkjenner dette. Men du verden hver seiglivet den gamle Adam er! For Arbeiderpartiets ungdom må det bli en æressak å sørge for
370 at dets program om regional planlegging blir en levende realitet. Det er langt dit.

Kommunevalget den 24. og 25. september blir den store opptakten til stortingsvalget i 1969. Det er likegyldig hva partiene måtte bestemme seg for i
375 sine valgopplegg. Til sjuende og sist blir det et valg for og mot den regjeringspolitikken som i dag blir ført. Vi skal så visst ikke være lei oss for det, selv om vi vet at tallmessig - statistisk - vil det ikke bli lett å hamle opp med valgresultatene fra 1963.

Men vanskene er der bare for å overvinnes. Vi har hatt våre tilbakeslag. La oss bare ikke overdrive dem. La oss slutte med å slikke gamle sår. 5000 stemmer var det vi mistet i 1961. I 1963 gjorde vi et hopp opp på 140.425 stemmer, sammenholdt med foregående kommunevalg. I 1965 økte vi stemmetallet med
 385 over 20.000, til 883.000. Og i høst, september 1966, et lite kommunevalg i Aust-Agder og Østfold, med en klar seier i alle kommuner - uansett kommunetype. Det er vanskelig å skjønne at det ikke skulle være mulig å snu den pendelsvingningen som gikk mot oss i 1961 og 1965. Men da må det satses - med humør og pågangsmot. Nå spørres det om hvem som vil yte en innsats for
 390 partiet sitt. Igjen står vi foran en styrkeprøve som kan være med å bestemme den kurs den politiske utvikling vil ta her i landet. Skjønt jeg må si at om det kan det ikke herske mye tvil. I den første perioden av mitt voksne liv hadde de borgerlige partiene makta, bukta og begge endene, men intet å fortelle oss om hvordan samfunnsproblemene skulle løses. Fattigdom og arbeidsløshet var en nødvendig
 395 del av tingenes tilstand, sa de.

I de tretti årene arbeiderbevegelsen hadde hand om styre og stell her i landet, viste vi at det var mulig å lede utviklingen av et rikere og tryggere liv for de mange. Etter tretti år var det naturlig at ønsket om en forandring slo gjennom.
 400 Men hvor ble det av fornyelsen? De nye veiene som skulle brøytes? De nye tankene som skulle berike vårt politiske liv?

Det ble ingen fornyelse - det ble bare et mellomspill. Fornyelsen må som før komme fra arbeiderbevegelsen. På tross av alle spådommer hører framtiden den
 405 til!

Kilde

www.AUF.no

Emner

Landsmøtetale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/fornyelsen-ma-komme-fra-arbeiderbevegelsen>